

wat specifiek zou moeten vanwege de impact op grondrechten. De vangnetbepaling van artikel 58s stuit op grote bezwaren bij 5.1.2e (die artikel 58s ongrondwettig noemen) en 5.1.2e

Van verschillende kanten kwam kritiek op de onduidelijke bevoegdheidsverdeling tussen minister, voorzitters VR en burgemeesters. Breed pleidooi voor meer helderheid op dat punt. De meningen waren sterk verdeeld over de vraag of na invoering van de Twm het systeem van een aanwijzing op grond van artikel 7 Wpg aan de vz VR al dan niet in stand moest blijven 5.1.2e nee, 5.1.2e ja), ook na het schrappen van artikel 58s.

Er was algemene waardering voor sterkere democratische legitimatie van de regelingen, maar zorgen om de 'verstoring van werking' van artikel 40 Wvr (dat bepaalt dat alleen *na afloop* van een crisis de vz VR zich hoeven te verantwoorden), terwijl *tussentijdse* verantwoording wenselijk wordt geacht.

VR en VNG bepleiten wettelijk in de Twm vastleggen van de coördinerende rol van de VR om zoveel mogelijk aan te blijven sluiten bij de huidige – goed functionerende – structuur.

Hieronder volgt per sprekersronde een weergave van de kritiek en ook van de vragen die kamerleden stelden.

Ronde 1: 5.1.2e 5.1.2e

Inleiding: 5.1.2e bepleitte (met vuisten en veel nadruk) dat het parlement niet de bevoegdheid kan delegeren om wetgeving te maken met gedragsbeperkende en vrijheidsbeperkende maatregelen. De hoofdlijnen moeten door de wetgever worden vastgesteld (parlement). Ministeriële regelingen zijn eigenlijk niet bedoeld voor dit soort ruime regels, maar gezien omstandigheden kan het wel. Parlement moet opeisen dat zij de ministeriële regeling moeten bekrachtigen. Een meerderheid van de TK moet dan instemmen, zo niet dan moet de regeling worden ingetrokken. Artikel 58s (terugvaloptie) past niet bij de grondwet.

5.1.2e onderstreepte het belang van de bekrachtiging door de TK. Hij vindt het dan minder problematisch om in de tussentijd te werken met aanwijzingen en noodverordeningen door voorzitters veiligheidsregio's. Voor snelle zaken gebruik je dan een verticale machtscontrole (van 25 vz veiligheidsregio's), maar de horizontale machtscontrole moet uiteindelijk bepalen. De rol van de veiligheidsregio's is in het voorstel onduidelijk. Het zou goed kunnen zijn om art. 40 van de Wet veiligheidsregio's niet van toepassing te verklaren op de bevoegdheden in de tijdelijke wet, zodat verantwoording afgelegd moet worden aan de gemeenteraden als zij daarom vragen.

Belangrijke vragen en antwoorden:

- Buitenweg vroeg de gasten te reageren op het amendement dat zij heeft ingediend (op verzoek van kamer omzetten in wetgeving). De sprekers gaven de voorkeur aan bekrachtiging.
- Groothuizen: biedt verticale machtscontrole hetzelfde als democratische legitimiteit? Nee, maar het biedt wel checks and balances.
- Markuszower: moet grondwet aangepast worden om 58s mogelijk te maken? Nee, maar 58s (terugvaloptie) vaststellen is ongrondwettelijk, dat zou het parlement niet moeten doen.
- Van Dam: zegt u eigenlijk dat een ministeriële regeling te licht is voor deze maatregelen? Deze ministeriële regeling is wendbaarder dan gebruikelijk, er is een balans gezocht tussen maximale wendbaarheid en maximale democratische macht, parlement moet beslissen of dit geaccepteerd is.
- Baudet: is er wel sprake van een noodsituatie? Is dat toetsbaar bij een rechter? Wpg is eigenlijk een soort noodwet. Er is weinig misverstand dat covid-19 tot de hoogste medische categorie hoort. Daar kun je een wetenschappelijke discussie over voeren, maar het is niet echt juridisch.
- Van de Staaij: wat vindt u van het advies van de RvS over de terugvaloptie? 5.1.2e vindt de RvS daar te streng in, 5.1.2e vindt het rommelig om die mogelijkheid erin te houden.
- Kuzu: staan er bevoegdheden in deze tijdelijke wet die niet bij een noodtoestand kunnen worden ingezet? Nee, noodtoestand gaat veel verder.

Saillant detail: 5.1.2e deelde een sneer uit naar Van Dam omdat die in een tweet had gesuggereerd dat 5.1.2e nepnieuws verspreidde en daarmee agressie tegen Omtzigt bevorderde.

Ronde 2: 5.1.2e 5.1.2e

Inleiding: 5.1.2e opende met het statement u heeft vanaf nu twee smaken: 1. Stoppen met de covid-maatregelen of 2. Maatregelen mogelijk houden, dan moet deze wet er komen. Noodverordeningen zijn in zijn ogen om meerdere redenen niet geschikt. Hij vindt de oplossing met de ministeriële regelingen "best heel aardig" en zag in het voorstel "grote ambtelijke kwaliteit". Er staat echter één gek ding in en dat is 58s. Dat artikel zou geschrapt moeten worden. 5.1.2e steunde het verhaal van 5.1.2e en onderstreepte dat het een hele goede zaak is om te stoppen met de noodverordeningen. De tijdelijke wet scoort in praktisch alle opzichten voldoende op de criteria om grondrechten te mogen beperken (a. specifieke wet, b. benoemen welk grondrecht beperkt wordt, 3. Omvang van de beperking benoemen). Enige uitzondering daarop is 58s.

Belangrijke vragen en antwoorden:

- Markuszower: is het opportuun, noodzakelijk, proportioneel? Daar gaat u over, dat is een politiek besluit.
- Van Esch: wat gebeurt er als 58s niet geschrapt wordt? Er zijn geen specifieke juridische gevolgen, maar de Tweede Kamer zou dat niet moeten willen. Dat zou een grote uitglijder zijn.
- Haga: kan het RIVM covid-19 afschalen als A-ziekte? Dat is een beslissing van de minister, maar volgt het advies van de WHO en RIVM.
- Kuiken: wat vindt u van het bekrachtigingsvoorstel van 5.1.2e? Is spoedwetgeving ook niet mogelijk qua snelheid? Bekrachtiging is een goed voorstel. U geeft nu akkoord op deze wetgeving en alles wat de minister later nog anders wil, zal hij via spoedwetgeving aan u voor moeten leggen.
- Van de Graaf: CU overweegt een instructienorm aan de minister te geven om af te schalen zo snel als dat kan. Wat vindt u daarvan? Dat voegt niet zo veel toe aan de reguliere democratische controle, u kunt op elk moment de minister ter

verantwoordings roepen. Het is nuttiger om de periodieke goedkeuring te verkorten naar een maand of twee maanden. Daar zouden 5.1.2e voorstander van zijn omdat een half jaar nog best lang is.

- Kuzu: is 58j ook een vorm van carte blanche net als 58s? 58j (andere hygiënemaatregelen) is beter gedefinieerd en kan net binnen de criteria voor beperken van grondrechten, maar het zou wel beter zijn als het gespecificeerd zou worden. Precisering is wenselijk
- Van Dam: is het niet logischer om bevoegdheden bij het college b&w te beleggen in plaats van de burgemeester? Burgemeester is logischer vanuit de huidige aanpak.
- Groothuizen: past 58o (bezoekrecht zorg) bij de grondwet? Het artikel voldoet aan de criteria. Of het wenselijk is, is een politieke beslissing.
- Veldman: welke rol ziet u voor de veiligheidsregio's? Een coördinerende rol.
- Van de Graaf: staat het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens in de weg? Het EVRM biedt veel discretionaire ruimte en staat niet in de weg.

Ronde 3: 5.1.2e (namens VB) en 5.1.2e (namens VNG, NGB en wethouders)

Inleiding: 5.1.2e hield zijn inleiding kort. Hij steunde de terugkeer naar normaal, maar wil graag waarborgen om de crisisaanpak te kunnen continueren. Gooi het huidige samenspel tussen landelijke overheid, regioburgemeesters en de andere burgemeesters niet weg. 5.1.2e stelde op zich tevreden te zijn met het wetsvoorstel, maar noemde de volgende punten voor verbetering: 1. Verankering lokale democratische legitimatie 2. Goede samenhang in crisisaanpak met veiligheidsregio's 3. Afstemming met lokale overheden over ministeriële regelingen 4. Aanpassen definitie gemeenschappelijke huishouding (vanwege handhaving).

Belangrijke vragen en antwoorden:

- Van Haga: waarom wilt u studentenhuishouden niet gelijk stellen? Gaat niet om situatie achter de voordeur (dat moet een uitzondering zijn), maar om groepen mensen op een terras die (beweren) op hetzelfde adres te wonen.
- Van de Graaf: heeft u een voorkeur voor bestuursrechtelijke of strafrechtelijke boetes? Het moet duidelijk zijn dat 100% handhaving niet kan. Handhaving is het sluitstuk, na informeren en waarschuwen. Voor de burger maakt het vervolgens niet uit of je door de hond of de kat wordt gebeten.
- Kuzu: heeft de gemeente voldoende capaciteit om deze taken uit te voeren? Daarvoor willen de gemeenten vooraf afstemming over de regelingen, zodat beoordeeld kan worden of het toepasbaar is.
- Van Brenk: hoe wordt afgestemd tussen gemeenten om waterbedeefecten te voorkomen? Daarvoor is de coördinatie door veiligheidsregio's wenselijk. GRIP 4 is nu nodig om bevoegdheden over te nemen, maar ook zonder GRIP4 kun je met elkaar overleggen. De afstemming via artikel 58d is ingewikkeld.
- Van de Staaij: wanneer kunnen we van deze wet af, echt terug naar normaal? Als er minder dreiging is, kunnen we minder maatregelen nemen.
- Kuiken: hoe kijkt u aan tegen uniformiteit en regionale en lokale verschillen? Het is het mooiste als er landelijke kaders zijn waarbinnen lokaal en regionaal maatwerk mogelijk is. Niet elke situatie is hetzelfde. De huidige aanpak voor de slachthuizen biedt ruimte voor die individuele beoordeling. Aanvaard je lokale en regionale verschillen?
- Van de Graaf: wat vindt u ervan om artikel 40 WvR af te schaffen? Helemaal afschaffen is geen goed idee, maar niet van toepassing op de covid-maatregelen is prima. Bruls zou het betreuren als burgemeesters dat argument gebruiken om geen verantwoording af te leggen aan de gemeenteraad.

Ronde 4: 5.1.2e (rechter, specialist staatsnoodrecht)

Inleiding: het tijdelijke wetsvoorstel is geen staatsnoodrecht. Het huidige stelsel van staatsnoodrecht is verouderd en zou gemoderniseerd moeten worden.

Belangrijke vragen en antwoorden:

- Van Brenk: mag er onderscheid worden gemaakt op leeftijd? Als daar objectieve redenen voor zijn wel.
- Groothuizen: Kan de rechterlijke macht deze wet goed toetsen? We zullen wel moeten, the proof of the pudding is in the eating.
- Van de Graaf: wat vindt u de meest geschikte aanpak: tijdelijke wet, specifieke wet of staatsnoodrecht? Het huidige staatsnoodrecht is niet geschikt voor deze situatie, het is geschreven voor oorlog en oorlogsdreiging.
- Van de Staaij: kunnen we inspiratie vinden in het staatsnoodrecht voor de rol van het parlement bij deze wet? Er zijn drie soorten staatsnoodrecht: separate toepassing, beperkte noodtoestand en algemene noodtoestand. Bij alle drie heeft het parlement een vergelijkbare rol als de bekrachtiging die vandaag is voorgesteld.